

2021

J A A R V E R S L A G

V E E N K O L O N I A A L
MUSEUM VEENDAM

Afbeelding omslag:
W.A. Knip, Houthandel J.M. Meihuizen & Zoon,
situatie met houtzaagmolen rond 1888 (zie pagina 25)

VEENKOLONIAAL
MUSEUM VEENDAM

VOORWOORD	4	PUBLICATIES	32
IMPRESSIES VAN HET JAAR	5	- Groningen-Riga, de klassieke verbinding	32
ORGANISATIE		- Omzien naar het museum	33
STICHTING VEENKOLONIAAL MUSEUM	8	- Veenkoloniale Volksalmanak	33
MAATSCHAPPELIJKE BETROKKENHEID	11	TENTOONSTELLINGEN	34
BEZOEKERSCIJFERS	12	- Mummia, gedreven door onzekerheid. Beelden uit het veen van turf	34
EDUCATIE	13	- Groningen-Riga, de klassieke verbinding	36
PUBLIC RELATIONS	14	- Nico Bulder in nieuw perspectief	37
FINANCIËN	16	ACTIVITEITEN	39
- Feiten en cijfers	17		
- Realisatie meerjarenbegroting	18		
- Sponsoren	19		
COLLECTIEBEHEER EN VORMING	20		
COLLECTIE - TOP 10 AANWINSTEN 2021	21		

VOORWOORD

OP NAAR 2022

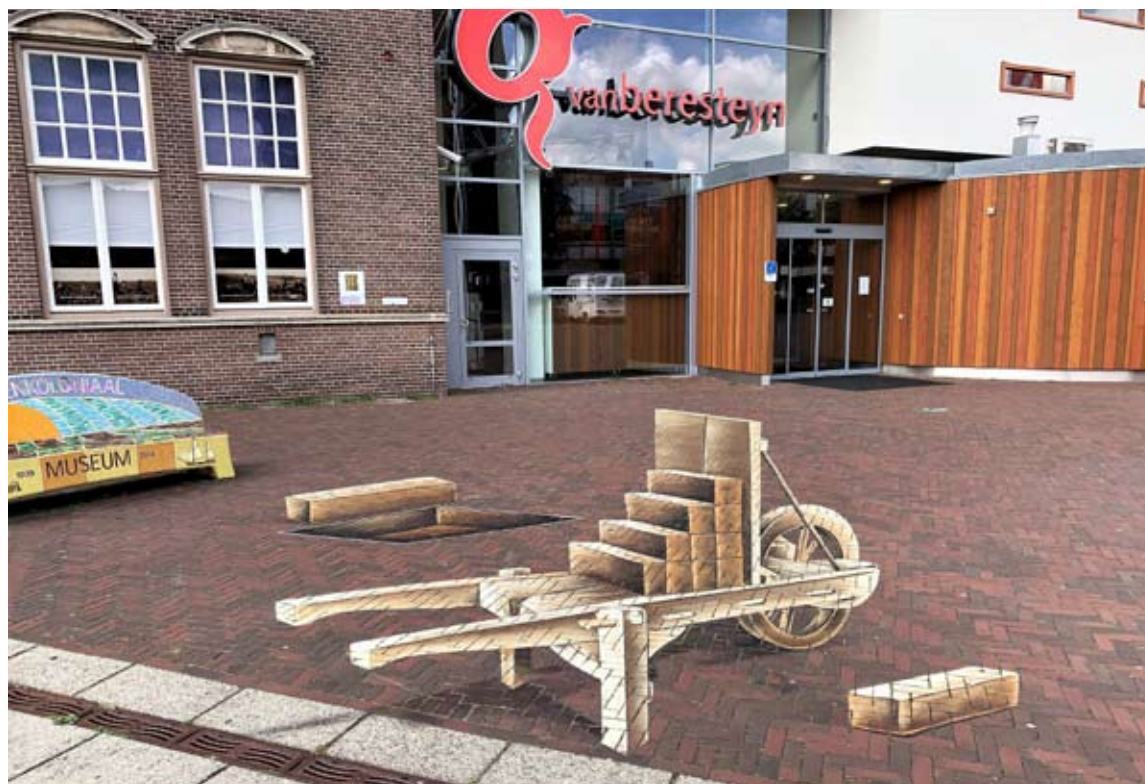
Waar we in 2020 dachten dat we het met in totaal vier maanden gesloten te zijn wel gehad hadden, rekenden we buiten het jaar 2021. Maar liefst zeven maanden bleven we gesloten en plotseling moesten we kort voor de Kerstvakantie nogmaals op slot. Kortom het jaar 2021 was voor alle musea een catastrofaal jaar, toch hebben we in die zeven maanden niet stilgezeten. Gezamenlijk hebben we een deel van onze vaste tentoonstelling aangepakt. De muren zijn van een fris kleurtje voorzien, teksten zijn aangepast en deels is er een nieuwe opstelling gemaakt. Ook hebben we nagedacht over hoe we de routing voor het publiek zo eenvoudig mogelijk kunnen maken. En het resultaat mocht er zijn.

De grootste opgave was wel de vraag: hoe houden we onze vrijwilligers aan boord? Met wekelijkse, soms wat kolderieke, vrijdagupdates en met een in de tekst toegevoegde link naar muziek probeerden we met de vrijwilligers het contact te behouden. Toen we uiteindelijk weer open mochten, kon een deel van hen weer aan de slag. Maar omdat er geen buitenactiviteiten waren, vielen het vaar-seizoen voor de vrijwilligers van ons museumschip Familietrouw en het rijseizoen voor de leden van de werkgroep Chevy (de uit 1928 daterende Chevrolet van expeditiebedrijf Jonker) voor het tweede jaar in het water. Om de vaart er toch wat in te houden, zijn we met de Familietrouw onder andere naar het Veenpark gevaren.

Maar het allerbelangrijkste: we slaagden er in dit treurige culturele jaar zelfs in om nieuwe vrijwilligers aan ons te binden. Zo is onze timmerploeg weer compleet, konden we de scangroep voor de beeldbank Groningen uitbreiden en wisten we

nieuwe baliemedewerkers te werven en zien we uit naar weer een volledig toeristische seizoen.

Met volle vaart vooruit!
Hendrik Andries Hachmer, directeur

3D-graffitikunst, gemaakt door een kunstenaar van collectief Graffitinetwerk

IMPRESSIES VAN HET JAAR

BIBLIOTHEEK BRENGT VERBINDING

Op 17 mei 2021 zou er in het Veenkoloniaal Museum een bijeenkomst plaatsvinden van de Stichting Papiergeschiedenis Nederland, maar de lockdown gooide roet in het eten. Toch wilden we deze bijeenkomst met onze gasten doorgang laten vinden. De bibliotheek bracht uitkomst en zo konden we de lezingen via de bibliotheek Veen-dam, met dank aan Jolanda Robben, landelijk streamen voor de leden. De gastsprekers hadden allen zeer aansprekende thema's en met de bibliotheek is afgesproken om op het moment dat het weer kan ook hetzelfde programma aan te bieden in vanBeresteyn.

Gastsprekers waren op de 17de mei:

Bram Bouwens, werkzaam bij de Universiteit van Utrecht en voorzitter van de Stichting Papiergeschiedenis Nederland. Onder de titel 'Strokkarton bijt op een houtje' ging hij in op de moeilijke, maar ook enerverende jaren vijftig van de vorige eeuw.

Jan Hein Bannier, oud-manager HR bij Parenco, ging samen met Pier van Leeuwen, conservator van het Honig Breethuis, in op de geschiedenis van papier, van China tot massaproductie.

Marijke de Hoop, directeur van PapierLab Rotterdam, ging in op het gebruik van nieuwe grondstoffen voor papier, dit omdat er steeds meer papierschaarste is en het gebruik van hout meer en meer omstreden begint te worden.

René Teijgelere, ging onder de titel 'So Yesterday was the burning of books' in op bibliotheeken in oorlogstijd. Als cultureel adviseur in Irak en

Afghanistan adviseerde hij bij het redden van soms zwaar beschadigde historische collecties.

Directeur Hendrik Andries Hachmer toont een kartonnen krat tijdens de online lezing

IMPRESSIES VAN HET JAAR

FAMILIETROUW TOCH IN DE VAART

Ondanks de lockdown was het de vurige wens om ons museumschip in beweging te houden, om aangroei op de huid van het schip te voorkomen. Toch werden we overvallen door het feit dat de bruggen in Pekela vanwege achterstallig onderhoud en onveilige situaties niet meer zouden worden bediend. Zou onze oude dame dan voor het eerst sinds jaren gedwongen worden om als museumschip stil te liggen? Na enig heen en weer gebel kregen we het voor elkaar dat de bruggen toch nog werden bediend om zo koers richting Veenpark te Bargercompascuum te zetten. En petje af voor de brugwachter, want kosten nog moeite werden gespaard om de wispelturige bruggen open te krijgen. Sommige bruggen zaten letterlijk vastgeroest en er leek geen beweging in te krijgen. De Samenwerkingsdraai deed zijn naam eer aan. Muurvast zat dit draaibruggetje, maar samen met omstanders schoot de draaibrug toch nog los. En zo waren we na 1994, toen we het eerste schip op het hernieuwde Pekelerdiep waren, nu de hekkensluiters, wachtende op een hernieuwde kennisgeving. Het zou mooi zijn als we in 2024, dertig jaar na de eerste intocht een nieuwe intocht zouden kunnen maken.

IMPRESSIES VAN HET JAAR

IN MEMORIAM: HARM VAN DER VEEN

En zo ontviel ons in 2021 op de valreep Harm van der Veen, Harm die we met een gerust hart de nestor van het huidige Veenkoloniaal Museum mogen noemen. Als cultuurridder streed hij voor het behoud van historisch erfgoed in de Groninger Veenkoloniën. Voor velen was de gedreven Harm van der Veen een luis in de pels. 'Zörg dat 't blift', was zijn slogan. Te veel moois was er al, in het kader van vooruitgang, tegen de vlakte gegaan. Maar zijn werk beperkte zich niet tot de gemeente Veendam. Vol vuur streed hij samen met Comité Hoogholtje voor het behoud van de historische scheepswerf Wolthuis te Sappemeer. Ook was op een haar na ons huidige onderkomen, de voormalige RHBS gesloopt, om plaats te maken voor een autogarage, maar toen het protest hielp en het gebouw mocht blijven staan, wilde de gemeente in alle wijsheid een fotomuseum in het gebouw. Niets daarvan, was Harm zijn weerwoord, hebben jullie wel eens in eigen gemeente rondgekeken? Met het rapport 'Museum in knellende kinderschoenen' maakte hij de lokale politiek duidelijk dat Veendam binnen haar eigen gemeente een parel van onschatbare waarde, een historische schatkamer bezat, nota bene mede opgericht door een oud burgervader van de gemeente, Stichting Veenkoloniaal Museum. En zo kon het gebeuren dat in 1989 toch de werkzaamheden konden worden gestart voor de invulling van het huidigemuseum. Op provinciaal niveau vond Harm

een medestrijder in Commissaris der Koningin Henk Vonhoff. De één socialist, de ander liberaal, maar beiden met een hart voor de geschiedenis. Vonhoff is daarom ook wel de enige Commissaris der Koningin geworden die zich min of meer verplicht voelde om bij elke opening van het Veenkoloniaal

Museum aanwezig te zijn. Harm bleef tot op hoge leeftijd betrokken bij het Veenkoloniaal Museum en leverde zelfs in september nog een bijdrage aan voor de in 2022 te verschijnen Veenkoloniale Volksalmanak. Een onvermoeibaar strijder voor de historie van de regio is heengegaan.

Foto: Lydia Tuinman RTV Drenthe

ORGANISATIE STICHTING VEENKOLONIAAL MUSEUM

De Stichting Veenkoloniaal Museum kent een Bestuur en een Raad van Advies. Het bestuur kwam 2021 vier keer bijeen, de Raad van Advies twee keer. De dagelijkse leiding berust bij de directeur. De directeur weet zich gesteund door een administratief medewerker, die ook veel vormgevingswerk verricht; een baliemedewerker, die ook de inkoop voor de museumwinkel verricht; een medewerker publieksbegeleiding, die ook de coördinatie van de vrijwilligers op zich neemt; een registrator, die de collectie beschrijft; en een conservator, die naast collectiebeheer ook actief betrokken is bij de organisatie en het voorwerk voor tentoonstellingen. De Stichting Veenkoloniaal Museum is in 1939 opgericht te Veendam. Eén van de initiatiefnemers was burgemeester F.J. de Zee. Het museum is sindsdien uitgegroeid tot een professioneel Geregistreerd Museum. Dankzij de status Geregistreerd Museum is het Veenkoloniaal Museum in staat om bruiklenen van andere Geregistreerde Musea aan te vragen en te verkrijgen. Eind 2021 ontvingen we bericht dat we in 2022 een herijking krijgen.

ANBI status

Het museum bezit de culturele ANBI-status die schenken aan het museum voor bedrijven en particulieren nog eens extra aantrekkelijk maakt. In het verslagjaar zijn de gegevens van het museum online zo aangepast dat we aan de voorwaarden van de belastingdienst voldoen.

Code Diversiteit en Fair Practice Code

De Stichting Veenkoloniaal Museum onderstreept het belang van de Code Diversiteit en de Fair Practice Code. De Code Diversiteit (voorheen Code Culturele Diversiteit) richt zich op alle vormen van verschil. Het museum wordt door de omgeving als zeer laagdrempelig en toegankelijk voor iedereen ervaren. We beseffen echter terdege dat hoe divers we ook willen zijn, in een regio waar de lonen gemiddeld lager liggen dan in de rest van Nederland, zelfs de entreprijs al een flinke drempel is. We proberen daarom ook de toegangsprijs voor iedereen zo laag als mogelijk te houden. De periode van corona, toen officiële openingen slechts beperkt mogelijk waren, deed ons beseffen dat openingen van tentoonstellingen in musea allesbehalve laagdrempelig zijn. Vaak wordt alleen een hoger opgeleid publiek bereikt. Het is voor ons de reden om openingen van exposities niet meer alleen voor een select gezelschap te doen plaatsvinden, maar als open dagen in een weekeinde te presenteren, zodat iedereen kennis kan nemen van het tentoongestelde. Daarnaast werkt het museum in samenwerking met het onderwijs in de regio aan het toegankelijk houden van het museum voor zeer diverse doelgroepen. Het streven is dat iedere leerling minimaal één keer in zijn onderwijscarrière het museum heeft bezocht en aan projecten heeft meegedaan. Voorts worden we in ons streven naar diversiteit ondersteund door organisaties zoals M(o)oi in Veendam, die nieuwkomers van buitenlandse komaf in Veendam

en omgeving wegwijs maakt, en de Koninklijke Visio te Haren, die onderwijs verzorgt voor onder andere visueel gehandicapten.

De Fair Practice Code

Het Veenkoloniaal Museum biedt zowel de medewerkers als de vrijwilligers de mogelijkheid om zich verder te ontplooien. Te denken valt bijvoorbeeld aan door Erfgoedpartners en de Groninger Archieven opgezette cursussen, maar ook expert-meetings binnen Cultuurcentrum van Beresteyn.

Alle vaste medewerkers van het museum worden conform de CAO Welzijn betaald. Vrijwilligers kunnen gratis deelnemen aan cursussen en krijgen 10% korting op museumpublicaties. Jaarlijks is er een vrijwilligersuitje waar ook de vaste medewerkers aan deelnemen.

Musici en kunstenaars die als ZZP-er worden ingehuurd krijgen een marktconforme vergoeding. Dankzij ondersteuning van het Mondriaanfonds zijn we erin geslaagd om opdrachten te verstrekken. Het project Mummia, het zusje van het meisje van Yde, met werk van Dioni ten Busschen, is hier een voorbeeld van. Met dank aan bijdragen van dit fonds en een eigen bijdrage kon ze aan de slag met de productie van een geheel nieuwe serie schilderijen, sculpturen en beelden gemaakt van turf. Daarnaast slaagden we erin werk van haar aan te kopen.

ORGANISATIE STICHTING VEENKOLONIAAL MUSEUM

Bestuur-directie-medewerkers

De Stichting Veenkoloniaal Museum is een relatief kleine organisatie en heeft gekozen voor het bestuursmodel. Er is geen Raad van Toezicht. De Raad van Advies dient als steunorganisatie en ondersteunt en adviseert de directie en het bestuur bij specifieke vragen, bijvoorbeeld m.b.t. het ontplooiën van educatieve activiteiten of een donateursactie. Zowel de leden van het bestuur als de Raad van Advies voeren hun werkzaamheden onbezoldigd uit.

Bestuur (onbezoldigd)

- H. Prins, voorzitter, nevenfuncties: Voorzitter Sint Martinus, voorzitter Sociëteit Heren op Leeftijd.
- M. Inklaar, penningmeester, nevenfuncties: secretaris Rotary Pekela, penningmeester EHBO Winschoten
- M. van Delden
- B. Buining, nevenfuncties: Voorzitter Stichting Orgel 1526 Scheemda, Bestuurslid Stichting Liberaal Archief Groningen, Bestuurslid Stichting Hermans Dijkstra, Midwolda
- Gea Draijer, notulist

Raad van Advies (onbezoldigd)

- H. R. Oosterveld, voorzitter, nevenfuncties: Voorzitter Gebiedsfonds Nationaal Park Drentsche Aa, Lid Ledenraad Rabobank Stad en Midden-Groningen, Lid bestuur St. Noorderbreedte Groningen
- R.H. Smit, nevenfunctie: Managing director Ankerbeer BV

- J.N. Wilkens, secretaris
- H. Jasken, nevenfunctie: Manager In- en Externe Betrekkingen, Nobian / Chemie Park Delfzijl
- G.J. Strating, nevenfunctie: directie Strating Beheer b.v. in Oude Pekela, bestuurslid van een lokale serviceclub (Lions);
- R. Feenstra, nevenfunctie: secretaris van de Ondernemerskring Midden-Groningen.
- J. Onderwater, nevenfunctie docent
- G. Frumau, nevenfunctie docent

In 2022 worden oude statuten aangepast om aan de huidige richtlijnen te voldoen en komt er een nieuw bestuur met rooster van aftreden.

Medewerkers in dienst

- Hendrik Andries Hachmer, directeur, 36 uur
- Celine Vister, conservator, 24 uur
- Erik van der Wal, administratief medewerker, 36 uur
- Jan Kuiper, registrator, 32 uur (loonsubsidieregeling)
- Marleen Strikkers, medewerker publieksbegeleiding, 16 uur
- Marjan Meijer, baliemedewerker, 12 uur

Nevenfuncties betaalde medewerkers

- Hendrik Andries Hachmer
- Bestuurslid Historische Sectie Museumvereniging (onbezoldigd)
 - Bestuurslid Nederlands Baltische Vereniging (onbezoldigd)
 - Lid Leader Advies Groep (LAG) (onbezoldigd)

Vrijwilligers

Het Veenkoloniaal Museum kent een bestand van 106 vrijwilligers, die allerlei werkzaamheden verrichten. Een deel van de vrijwilligers is actief in specifieke werkgroepen, te weten:

- Werkgroep Textiel: ordenen en beschrijven van de textielcollectie;
- Werkgroep Digitalisering: digitaliseren en scannen van foto's en dia's en uploaden naar Beeldbank Groningen, digitalisering collectie en bijdrage aan websites;
- Werkgroep Familietrouw: houdt ons museumschip Familietrouw in de vaart en verricht onderhoudswerkzaamheden;
- Werkgroep Chevy: rijdt met onze gerestaureerde Jonker-vrachtauto en verricht onderhoudswerkzaamheden.

Alle medewerkers worden tijdens voorlichtings-bijeenkomsten, die normaal gesproken twee keer per jaar plaatsvinden, bijgepraat over onder andere de inhoud van de Ethische Code, de betekenis van de Fair Practice Code en Code Diversiteit. Ook vragen we van alle medewerkers/vrijwilligers en bestuursleden een verklaring van goed gedrag. Met onze tentoonstellingen, maar ook met onze publicaties bieden we podia voor een breed publiek. We maken daarom ook dankbaar gebruik van bijdragen en ideeën uit de regio. Zo kan onder andere de Veenkoloniale Volksalmanak rekenen op artikelen met betrekking tot de geschiedenis van de regio.

ORGANISATIE STICHTING VEENKOLONIAAL MUSEUM

Nieuwe conservator

Elise van Ditmars solliciteerde naar de functie van directeur van Museum Wierdenland en werd daar ook aangenomen. Daardoor ontstond bij het museum een vacature. In verband met de beperkende coronamaatregelen werd besloten om deze functie pas per augustus opnieuw te bezetten. Maar liefst 40 kandidaten solliciteerden voor de functie conservator. Na een eerste selectie werd het gesprek aangegaan met zes kandidaten. Daarna werden drie gekozen die ook in gesprek gingen met onze vaste medewerkers. Uiteindelijk werd voor Celine Vister-van Riemsdijk gekozen. De keuze werd bepaald door haar onderwijservaring en ervaring als gastconservator en ideeën met betrekking tot het binnenhalen van nieuwe doelgroepen. Met haar is afgesproken dat in het jaar 2021 de aanstelling voor 24 uur zal zijn en na het opheffen van de coronamaatregelen uit zal groeien tot 32 uur.

Nieuwe conservator: Celine Vister

MAATSCHAPPELIJKE BETROKKENHEID

Nieuwe inwoners van de gemeente Veendam

Sinds jaar en dag ontvangen we nieuwe inwoners van de gemeente Veendam. Onder de nieuwe inwoners zitten soms ook nieuwe vrijwilligers. Speciale aandacht is er voor vluchtelingen. Samen met de stichting 'Mo(o)i in Veendam' organiseren we rondleidingen voor deze nieuwkomers. Mo(o)i in Veendam is een internationale club voor 'oude' en 'nieuwe' Veendammers, die als doel heeft de integratie van allochtone inwoners in Veendam en omstreken te bevorderen en de autochtone inwoners van Veendam kennis te laten maken met andere culturen en gebruiken.

Ondersteuning kleine musea in de regio

Het Veenkoloniaal Museum ondersteunt sinds 1994 het Kapiteinshuis te Nieuwe Pekela, dat volledig door vrijwilligers wordt gerund. We organiseren voor het museum één keer per jaar een wisseltonstelling en daarnaast voorziet de conservator het bestuur van advies. De conservator vertegenwoordigt het Veenkoloniaal Museum bij de bestuursvergaderingen van de Stichting Kapiteinshuis Pekela.

De directeur ondersteunt de plannen rond Siep & Co. te Oude Pekela om een infocentrum rond een stoommachine en de strokartonindustrie op te bouwen.

Toegankelijk voor iedereen

In het verslagjaar hadden we de hoofdtakten in samenwerking met Koninklijke Visio te Haren, die ons museum regelmatig bezoekt, willen aanpassen in braille. Omdat het museum en de scholen gesloten waren, hebben we besloten om deze actie door te schuiven naar 2022. Wel is er gewerkt aan het scheepsmodel dat bezoekers mogen aanraken. Dit alles onder de titel 'Het Veenkoloniaal Museum een tastbaar museum'. In tegenstelling tot veel andere musea mogen bezoekers juist heel veel zaken, zoals turf, veengereedschap e.d. wel aanraken. Ideaal daarom ook voor leerlingen die visueel gehandicapt zijn.

Verder vertalen onze maatschappelijke betrokkenheid in:

- Een voor iedereen toegankelijke permanente expositie aangaande de Groninger Veenkoloniën
- Wisseltonstellingen, waarbij we open staan voor ideeën uit de regio die we uitwerken tot tentoonstellingen. Scholen, met name OSG Winkler Prins College in Veendam, worden nauw betrokken bij deze tentoonstellingen en geven er soms ook een eigen invulling aan
- Externe en interne lezingen met een grote diversiteit aan onderwerpen, van prehistorie tot landbouwindustrie, van veenborgen tot het slavernijverleden van de bewoners, van pioniers in de industrie tot voortvarende vrouwen

- Activiteiten die nauw aansluiten bij staande tentoonstellingen en actuele thema's
- Publicaties die tentoonstellingen begeleiden, terwijl de Veenkoloniale Volksalmanak open staat voor een keur aan schrijvers die een (historische) band in hun verhaal leggen
- Educatie en collectie, dit in combinatie met samenwerkingsverbanden met scholen in de regio

BEZOEKERSCIJFERS

Natuurlijk zijn de bezoekerscijfers van 2021, doordat het museum meer dan 7 maanden gesloten was, catastrofaal laag. We verloren meer dan 20.000 bezoekers hetgeen natuurlijk zijn weerslag heeft op de inkomsten van het museum.

totaal aantal museumbezoekers over 3 jaar			
	2019	2020	2021
totaal	27.003	12.350	7.679
individueel	11.758	8.350	4.421
groep	4.943	1.218	926
activiteiten	10.306	2.782	152
MK houders	5.534	4.808	2.180

Gerrit Velthuis, Veendroom III "Zwarte Vis"

Vanwege de coronamaatregelen kwam het schoolbezoek in 2021 zo goed als stil te liggen. Wel konden we dankzij steunmaatregelen onze digitale lesbrieven verder uitwerken.

Zo kwam ook de digitale lesbrief 'De glans van het Bruine goud' tot stand.

Gelukkig konden we in de laatste week van oktober en in november wel enkele scholen via het project Erfgoedbus ontvangen. In totaal kwamen in deze korte tijd 15 schoolgroepen (357 leerlingen) via dit project binnen. Daarnaast bezocht de Winkler Prins Scholengemeenschap met 55 leerlingen in november ons museum om de expositie Mummia en de expositie De Klas-sieke Verbinding, Groningen - Riga te bezoeken.

PUBLIC RELATIONS

Het Veenkoloniaal Museum beheert twee websites. De basiswebsite www.veenkoloniaalmuseum.nl en de website www.scheepsindex.nl. Bij de laatste site is een deel van de maritieme collectie gekoppeld aan namen van schepen en kapiteins. De website is in 2020 geadopteerd door de Koninklijke Bibliotheek als digitaal erfgoed en er worden door de KB backups gemaakt.

Social Media

We blijven ons richten op het verkrijgen van zoveel mogelijk reviews bij TripAdvisor, Google, Facebook en Zoover. Actief zijn we vooral op Facebook, Instagram en Google.

Facebook

Het aantal volgers op Facebook nam verder toe en is gestegen tot 5.389. Drie medewerkers posten regelmatig berichten op Facebook. Op Facebook ontvingen we 55 reviews met een gemiddeld cijfer van 4.8

Google

We beschikken over een Google account waardoor we zelf berichten kunnen toevoegen aan het infoblok van Google

Instagram

In 2017 zijn we gestart met Instagram.

In 2021 hadden we 776 volgers. Instagram is deels gekoppeld aan Facebook.

- volgers op Instagram 2019: 430
- volgers op Instagram 2020: 640
- volgers op Instagram 2021: 776

Voor openingen van tentoonstellingen worden altijd persberichten verzonden naar de (lokale) media en historische verenigingen. Ook wordt er regelmatig geadverteerd in magazines gericht op de doelgroepen waarvan we denken dat deze geïnteresseerd zijn in onze wissel-exposities.

Alumni Kunstenaars Klassieke Academie

GRONINGEN-RIGA

DE KLASSIEKE VERBINDING

VERLENGD T/M 24 MAART 2022

**VEENKOLONIAAL
MUSEUM VEENDAM**

**VERBEELDING
IN TURF**

**Beelden en
sculpturen van
Dioni ten Busschen**

**t/m
28 november 2021**

**VEENKOLONIAAL
MUSEUM VEENDAM**

Korte toelichting

Waar we dachten in 2020 het ergste achter de rug te hebben gehad bleek 2021 voor musea een echt rampjaar. Musea bleven meer dan 7 maanden gesloten en dit had natuurlijk zijn weerslag op de omzet, giften en andere baten. Voor ons een reden om in ieder geval de invulling van de vacature voor conservator uit te stellen tot augustus 2021 om zo toch nog iets op loonkosten te besparen.

De loonkosten bleven nog binnen de begroting, maar de baten lagen structureel lager. Het is het tweede jaar op rij dat de uitgaven groter zijn dan de baten. Omdat er eind 2021 geen duidelijkheid was zijn de ontvangen bedragen als kort lopende schuld op de balans opgenomen.

In 2021 kon het geoormerkte geld voor de tentoonstellingen Groningen - Riga, de klassieke verbinding en Nico Bulder in nieuw perspectief wel worden geïnvesteerd in de desbetreffende tentoonstellingen.

De sponsorcommissie kon vanwege de coronamaatregelen voor het tweede jaar op rij haar werkzaamheden niet uitvoeren. Wel werd de donateursactie succesvol voortgezet. Hierdoor liep het aantal Vrienden van het museum t.o.v. vorig jaar slechts iets terug. Actie blijft noodzakelijk gezien de vergrijzing van onze vriendenclub.

* De kantoorkosten vielen hoger uit door de aanschaf van nieuwe computerapparatuur en software.

	realisatie 2021		begroting 2021	
	€	%	€	%
Baten	378.157	100 %	396.371	100 %
Bruto exploitatieresultaat	378.157	100 %	396.371	100 %
Lonen en salarissen	211.101	55,8 %	168.759	42,6 %
Sociale lasten	33.082	8,8 %	38.811	9,8 %
Pensioenlasten	18.932	5,0 %	19.182	4,8 %
Afschrijvingen materiële vaste activa	4.875	1,3 %	5.276	1,3 %
Overige personeelskosten	6.848	1,8 %	7.828	2,0 %
Huisvestingskosten	89.796	23,8 %	78.769	19,9 %
Exploitatie- en machinekosten	115	0,0 %	432	0,1 %
Tentoonstellingen	6.930	1,8 %	-8.964	-2,3 %
Activiteiten/educatie	1.095	0,3 %	-4.948	-1,3 %
Kantoorkosten *	16.574	4,4 %	15.593	3,9 %
Financiële administratie	13.081	3,5 %	12.558	3,2 %
Public relations	12.328	3,3 %	7.572	1,9 %
Publicaties	4.848	1,3 %	6.788	1,7 %
Algemene kosten	17.120	4,5 %	9.589	2,4 %
Beheerslasten	436.725	115,6 %	357.245	90,0 %
Exploitatieresultaat	-58.568	15,6 %	39.126	10,0 %
Rentelasten en soortgelijke kosten	-986	0,3 %	-970	-0,2 %
Som der financiële baten en lasten	-986	0,3 %	-970	-0,2 %
Bijzondere baten	807	0,2 %	4.232	1,1 %
Som der bijzondere baten en lasten	807	0,2 %	4.232	1,1 %
Resultaat	-58.747	-15,7 %	42.388	10,9 %

Korte toelichting

Vanwege de coronamaatregelen zijn twee jaar lang beleidsvoornemens doorgeschoven. De lockdown had ook invloed op ons tentoonstellingen en activiteitenprogramma.

Zo is het voornemen om de hoofdtteksten om te zetten in braille teksten verschoven naar eind 2022. Ook de exposities 'uit eigen huis' schoven door. Het voornemen om in de beleidsperiode vooral uit eigen collectie te putten blijft staan. Zo werd eind 2021 de expositie rond kunstenaar en graficus Nico Bulder gerealiseerd, maar de tentoonstelling n.a.v. de 150ste geboortedag van de in Stadskanaal geboren componist Cornelis Doppe is gecancelld omdat het thema niet meer actueel was en de rest van het tentoonstellingsprogramma in de knel zou komen. De textielwerkgroep werkte in 2021 voort aan de tentoonstelling 'van korset tot paillet'. Deze tentoonstelling bestaat voor 100 % uit eigen collectie. Het voornemen om duurzamer te werken werd niet gerealiseerd door invoering van mondneusmaskers en andere voorzorgsmaatregelen. Ook van het voornemen om minder plastic te gebruiken kwam hierdoor minder terecht. Wel gaan we zuiniger om met noppenfolie en hergebruiken dit vaker. Ook wordt alle plasticafval nu gescheiden ingezameld.

Tot slot beschikt het museum, ondanks jarenlang overleg met de eigenaar van ons pand, de gemeente Veendam, nog steeds niet over isolerende dubbele beglazing, of eventueel voorzetrampen, waardoor de verwarmingskosten een zware wissel trekken op onze begroting.

	Begroting 2021
Exploitatie	
Baten	
Museumwinkel	5610
Entrees	55000
Subsidie gemeente Veendam	126126
Subsidie provincie Groningen	155900
Subsidie gem, Pekela	1737
Begunstigers (Vrienden)	29000
Sponsoring	10000
Fondsen en donaties	70000
Totaal	449383
Lasten	
Personeelskosten	297000
Afschrijvingen	3800
Huisvesting	80000
PR kosten	10000
Kantoorkosten	4400
Adm en accountantskosten	12000
Diverse algemene kosten	15000
Activiteiten	1500
Educatie	1000
Publicaties	8000
Tentoonstellingen	15000
Collectie	1500
Totaal	449200
Exploitatieresultaat	4173

REALISATIE MEERJARENBELEIDSPAN

Feiten en cijfers

Bestemmingsreserve projecten

Familietrouw *	€ 9.351
Koers Oostzee **	€ 29.737

* Het schip Familietrouw is een varend monument en behoort tot de collectie van het Veenkoloniaal museum. Jaarlijks komen inkomsten binnen via zogeheten redercedulen en overige giften. Onkosten worden jaarlijks verrekend.

** Koers Oostzee is geormerkt geld voor de samenwerking met culturele instellingen in Letland en Duitsland.

Feiten en cijfers

Bestemmingsreserve tentoonstellingen

Het zout der zee	€ 3.426
Jugendstil	€ 3.665
Letse ploeg	€ 1.526

Mencendorfa nams museum in Riga, Letland

SPONSOREN

HOOFDSPONSOREN

STICHTING
VOORWAARTS VOORWAARTS
GRONINGEN

SPONSOREN

CLUB VAN 100

Aannemersbedrijf Ketelaar, Wildervank
De Gezonde Apotheker, Veendam
Drukkerij Reinier van der Kooi, Veendam
Faber reklame, Veendam
Financieel Online, Scheemda
Hoveniersbedrijf Richard Reijersen, Blijham
Interfit installatietechnieken, Winschoten
Makelaardij Vastgoed Noordoost, Meeden
Media Noord, Winschoten
Molema Salarisadministraties en Advies, Wildervank
NNRD, Drachten
Schildersbedrijf Arends, Oude Pekela
Swawek B.V., Veendam
Tandzorg Wildervank, Wildervank
XRYTZ Mediaproductions, Groningen
Zechsal, Veendam
Zintel, Veendam

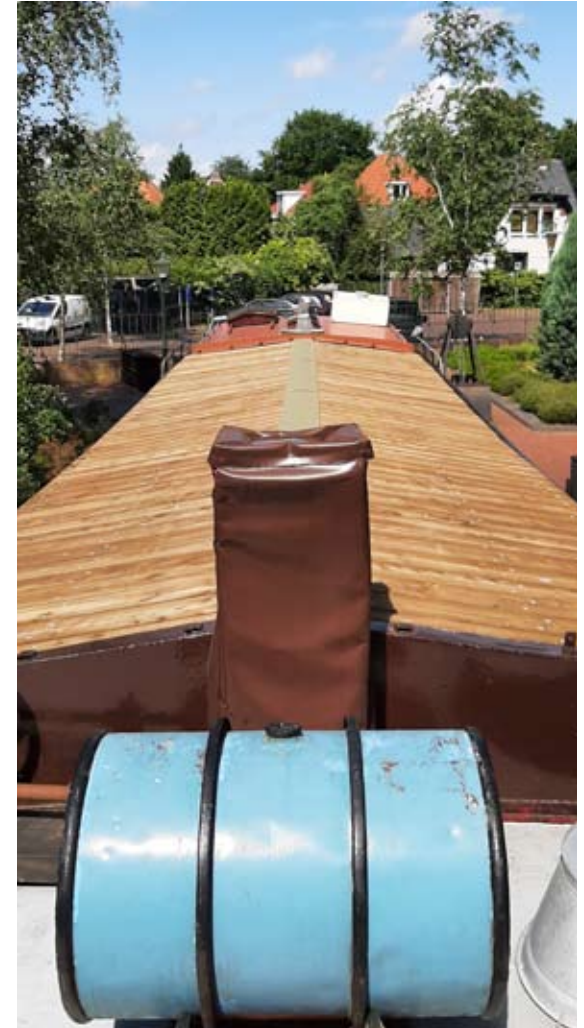
COLLECTIEBEHEER EN VORMING

De Stichting Veenkoloniaal Museum bestaat sinds 1939, maar enkele collectieonderdelen zijn al eerder opgenomen geweest in de voorganger van het museum. De basis van het museum is al in **1911** gelegd toen burgemeester Jhr. Mr. Dr. E. A. van Beresteyn op de zolder van het gemeentehuis begon met het verzamelen van voorwerpen die betrekking hadden op de geschiedenis van de Veenkoloniën. Deze traditie werd voortgezet door burgemeester F.J. de Zee. Er ontstond een Vereniging voor Veenkoloniale Oudheidkunde die in 1939 is omgezet in Stichting Veenkoloniaal Museum.

In 1941 organiseerde ze haar eerste kunstexpositie met werken van Dorus Roovers. Na de oorlog werd de collectie steeds verder uitgebreid en het verzamelgebied vergroot richting de Oude Groninger Veenkoloniën. Het museum richt zich sinds die tijd met het verzamelbeleid vooral op vier speerpunten, de vervening, de opkomst van landbouw en zeevaart en de landbouwindustrie, bestaande uit de zetmeelindustrie en de (stro-)kartonindustrie. Daarnaast bezit het museum nog een kunstcollectie met werken van kunstenaars die geboren zijn in de regio, zoals Nico Bulder, Herman Mees, Bart Peizel en Geert Hendrik Streurman.

Medewerkers van Museumwerf Wolthuis hebben onze 'Ebenhazer' in het verslagjaar van nieuwe luiken voorzien

TWEE OOSTZEELEPELS MET IN RELIËF BLOEMEN EN DIAGONALE BAND

Op 7 januari 2021 kreeg het Veenkoloniaal Museum via een particulier een schenking van twee Oostzeelepels, met een decoratie in reliëf van bloemen. De lepels zijn aan de onderkant gemerkt met meesterteken CGH, wat staat voor Carl Gustaf Hauffe. Hij werd geboren in 1776 in Allasch. Van 1792 tot 1798 was hij leerling van Johan Friedrich Dorsch en in 1807 nam hij de werkplaats van Ernst Otto Eckardt over. Sinds 1807 is hij meester en sinds 1825 ouderling. Hij overleed in 1846.

De lepels hebben als een Assayeurmerk omgekeerde V III. Russische schrijffletter L S, wat staat voor Leopold Schlütter (1845 - 1849).

Het zilveragehalte toont het teken 84. Er is een weggesleten stadsmerk te zien, dit was oorspronkelijk de stadskeur van Riga, twee torens geflankeerd door twee figuurtjes. Dan is er de gepunte inscriptie Kriegsman & Bulmerincq in Riga 1845, de ene is puntgaaf, bij de ander is zilver aangebracht over alle merkjes en dus niet meer te herkennen als zodanig. Volgens de schenker komen de lepels uit het bezit van de Wildervankster zeeman Riemt Legger (1848-1936). Gezien de datering van de lepels, kan het niet de voorgestelde Riemt Legger zijn – hij wordt geboren nadat de lepels gemaakt zijn. Waarschijnlijk gaat het hier om Riemt Roelfs Legger, geboren 12 februari 1823 te Veendam, zoon van zeeman Roelf Roelf Legger en Jesseltje Riemts

Roelfzema. Hij overleed op 16 augustus 1848 aan boord van het kofschip Regina, dat onderweg was van Königsberg naar Amsterdam. Door het overgaan van de bezaansschoot werd hij overboord geslagen en verdronk.

TWEE HANDKLEURINGEN VOORSTELLEND WIETO HARMS KUIPER EN ZIJN VROUW AALTJE KLAASENS HARHUIS

Op 18 juni 2021 verkreeg het Veenkoloniaal Museum twee handkleuringen van een man en een vrouw, in 1909 vervaardigd door fotograaf Boelo J. Pottjewijd uit Winschoten, via de nazaten van de geportretteerden. De portretten stellen voor: Wieto Harms Kuiper, geboren in 1836 te Nieuwolda en overleden in 1923 te Nieuwolda. Hij trouwde in 1865 met Auke (Aaltje) Klaasens Harhuis (1842-1930) uit Woldendorp. Beide portretten zijn rechts-onder in rood gesigneerd met B. Pottjewijd 1909. Pottjewijd was eerst schildersassistent en fotograaf in Groningen en vanaf 1880 werkzaam in Winschoten. Hij ging de Groningse boerderijen af voor opdrachten.

Een handkleuring verwijst naar een methode om handmatig kleur toe te voegen aan een monochrome foto. Dit gebeurde meestal om het realisme van de afbeelding te vergroten of soms werd de artistieke waarde van het object op deze manier vergroot.

ZILVEREN RECHTHOEKIG INKTSTEL

Medio april 2021 kreeg het Veenkoloniaal Museum een aantal bescheiden in bruikleen van de nazaten van burgemeester Tjakko Borgesius, waaronder een zilveren rechthoekig inktstel staand op vier omgekeerde acanthusblad-vormige pootjes met twee kristallen geslepen zandstrooiers met zilveren puntdeksel. De lakzegelwashouder heeft een deksel met daarop een paard, aan de achterkant een opengewerkte handgreep met aan de bovenkant de inscriptie: aan de heer T. Borgesius bij gelegenheid van zijn 25 jarig jubilé als burgemeester der gemeente Oude Pekela op den 4 januari 1875 ver-eerd door de Leden van de Raad & den Secretaris. Aan de achterkant is het object gemerkt met het gehalteteken van een leeuw en letter U = 1879. Het deksel van de lakzegelwashouder is gemerkt met K1 in een hexagoon.

Het zilvermerk duidt op de gebroeders Hendrik Geerts Kanning & Jan Geerts Kanning. Zij waren zilversmeden te Leeuwarden van 1866 tot 1868. Dit inktstel werd dus eerder gemaakt en later pas gegraveerd.

Tjakko Borgesius, landmeter en latere burgemeester van Oude Pekela, werd op 1 juni 1816 te Oude Pekela geboren als zoon uit het huwelijk van de stadsveenmeester Goedhart Borgesius (1787-1852) en Wendeltje Aapkens (1789-1825). Hij trad op 19 januari 1843 te Oude Pekela in het huwelijk met de Pekelse Gesina Johanna Zuiderveen (1814-1879).

Hij woonde zijn hele leven in Oude Pekela. Nadat hij aanvankelijk het beroep van landmeter had uitgeoefend, was hij later land- en veeneigenaar. Hij was in 1853 initiatiefnemer, medeoprichter en de eerste voorzitter van de Maatschappij van Landbouw in de Provincie Groningen. Inmiddels was

Borgesius bij Koninklijk Besluit van 23 december 1849 benoemd tot burgemeester en secretaris van Oude Pekela. De functie van burgemeester bekleedde Borgesius tot zijn dood in 1888, die van secretaris tot 1867. Op 10 mei 1859 werd Borgesius tevens benoemd tot lid van de Provinciale Staten.

KOP EN SCHOTEL MET OPDRUK PETRONELLA THEMME EMDEN 1870

Op 16 juli 2021 deed het Veenkoloniaal Museum via een kringloopwinkel een aankoop. Een porselein kop met goudkleurige bloemdecoratie en opschrift Petronilla Themmen. De kop heeft een voluut-oor, aan de onderkant een blauwe stempel: Carl Tielsch. Dit was de porseleinfabriek in het Poolse Wałbrzych, herkenbaar aan het merkje van een adelaar met daarboven CT. Daaronder een schotel met goudkleurige ring en inscriptie Emden 1870. Aan de onderkant wederom een blauwe stempel van een adelaar boven CT. Er is een zwarte belettering rond de rand M.W. Peters, Porzellanmaler, Emden. Waarschijnlijk gaat het hier om Petronilla Ava Temmen, geboren 28 mei 1853 te Wildervank, dochter van Jan Hendriks Temmen en Ava Poelma, overleden 2 augustus 1935 te Gasselte, getrouwd op 15 augustus 1881 te Gasselte met Hermann Nicolaus Horstman uit Waldhöve.

PASTEL VOORSTELLEND HUGO SMIT EN ZIJN VROUW TRIJNTJE DALLINGA DOOR BEREND WIERTS KUNST

Op 29 juni 2021 verkreeg het Veenkoloniaal Museum via een nazaat van de geportretteerden twee getekende pastellen van de hand van Berend Wierds Kunst, volgens zijn werkboekje vervaardigd in 1858 te Tholen, Zeeland.

Het gaat om Hugo Smit, geboren 12-09-1833 te Hoogezand en overleden 12-06-1892 te Sappemeer, en zijn vrouw Trijntje Dallinga, geboren 5-03-1836 te Schildwolde en overleden 18-03-1873 te Sappemeer. Het stel trouwde op 10-06-1858 te Slochteren. Hugo Smit was leerlooier van beroep.

Berend Wierds Kunst werd op 21 mei 1794 te Nieuwolda geboren als zoon van molenaar en bakker Wiert Luitjens Kunst en Jenneke Berents Bakker. Aanvankelijk was hij ook bakker, net als zijn vader, maar rond 1821 begon hij met portretschilderingen. Berend Wierds Kunst staat vooral bekend om zijn pastellen, waarbij de man naar rechts kijkt en de vrouw naar links, zodat wanneer ze naast elkaar hangen ze elkaar aankijken. Berend Kunst overleed op 8 juni 1881 te Hoogezand.

GROTE STAANDE KLOK, MERK SCHLENKER & KIENZLE

Op 2 september verkreeg het Veenkoloniaal Museum als schenking van een particulier een grote staande klok met brede boven- en onderkant. De kap is versierd met decoraties aan de zijkant. De messing wijzerplaat heeft Romeinse cijfers, er zijn twee messing gewichten en de deur is aan de zijkant gedecoreerd met getordeerde zuilen in de komposiet orde. De deur heeft facet geslepen glas en binnenin is een koperen plaat te zien met opschrift: S. K. Radium Gong, ernaast twee spiraalsgewijs gebogen metalen staven die functioneren als gewichten. Binnenin, op de achterkant van het uurwerk, staat een serienummer dat rond 1901 werd uitgegeven.

Jan van der Veen, de overleden echtgenoot van de schenkster, heeft de klok in zijn jeugd uit het huis van de dames Scholten gekocht. Op de afbeelding is het imposante huis, geflankeerd door twee bomen, van de dames Scholten te zien. Het stond aan het Boven Oosterdiep in Veendam. De woning werd gebouwd in 1855. Na de dood van de ouders bleven de twee zusters Scholten in het huis wonen tot hun overlijden. Ondanks de nadrukkelijke wens van de langst levende zuster dat de woning behouden moest blijven, verstrekke de gemeente in 1965 een sloopvergunning waarmee wederom een markant pand uit het straatbeeld verdween. Op het braakliggende terrein verscheen later de parkeerplaats van de Lidl, nu kledingbank Maxima.

HOUTHANDEL J.M. MEIHUIZEN & ZOON TE WILDERVANK ROND 1941, HET LOSSEN VAN EEN COASTER, EN HOUTHANDEL MEIHUIZEN SITUATIE MET HOUTZAAGMOLEN ROND 1888

Via een nazaat van de laatste directeur van hout-handel Meihuizen te Wildervank kreeg het Veen-koloniaal Museum op 30 september een drietal schilderijen als schenking in bruikleen aangeboden. De schilderijen waren via vererving in de familie gebleven en de nazaat, thans wonende in Australië, vond het door bemiddeling van een donateur tijd om hiervan afstand te doen en ze aan de goede zorg van het Veenkoloniaal Museum toe te vertrouwen. Hier zouden ze wellicht een plekje in de vaste expositie krijgen en zal het verhaal erachter voor het nageslacht bewaard blijven. Alle drie zijn ze geschilderd door en gesigneerd met W.A. Knip. De eerste is een schilderij op paneel, voorstellende houthandel J.M. Meihuizen & Zoon in 1941. Het museum beschikt al over eenzelfde schilderij, een gouache in zwart en wit, ook van W.A. Knip. De tweede is een schilderij op linnen uit 1941, voorstellende het lossen door een coaster, waarschijnlijk te Delfzijl. De derde toont de situatie van houtstek J.M. Meihuizen & Zoon rond 1888, met daarop nog de houtzaagmolen. De molen werd na 1888 afgedankt omdat men overging op elektriciteit, en verdween rond 1892 uit het straatbeeld. Waarschijnlijk schilderde Knip dit tafereel in opdracht aan de hand van een foto.

Willem Alexander Knip werd geboren te Amsterdam op 31 januari 1883 en overleed te Blaricum op 28 oktober 1967. Hij woonde en werkte in Amsterdam, Haarlem en Laren tot 1934, daarna in Blaricum. Na 1921 was hij ook werkzaam in Frankrijk, Italië en Spanje. Hij was een leerling van de Quellinusschool te Amsterdam waar hij ongeveer drie jaar les kreeg van J. Visser, daarna kreeg hij onderwijs te Haarlem, gedurende een periode van 2,5 jaar, van J.J.C. Lebeau. Hij schilderde, aquarelleerde en tekende (in pastel) vooral landschappen, haven- en stadsgezichten in impressionistische stijl.

COLLECTIE - TOP 10 AANWINSTEN 2021

GEBOORTEKOPJES HENDRIK EN JANTJE FIJN

In november 2021 kreeg het Veenkoloniaal Museum een aantal geboortekopjes met bijpassende schotels aangeboden via de erven van Jaap en Alie Fijn-Peper, bloembollentelers uit Egmond aan de Hoef. Enig speurwerk was vereist en het bleek dat de familie Fijn een uit Pekela afkomstige zeevarende familie was, dus dankbaar werd van dit aanbod gebruik gemaakt.

Porseleinen geboortekopje met rond oortje en goudkleurige opdruk: *Hendrik G Fijn geboren d. 5 October 1858 N. Pekela*. Rondom zien we goudkleurige bloemdecoraties. Aan de onderkant een compleet vervaagde blauwe stempel met adelaar. Bijbehorende schotel met in het midden goudkleurig opschrift 1862. Aan de onderkant respectievelijk blauwige stempel met adelaar en rondschrift. Waarschijnlijk F.A. Schuman, Moabit, Berlin, keramiekmerk 1860 - 1880.

Het andere porseleinen geboortekopje heeft ook een rond oortje en goudkleurige opdruk: *Jantje G Fijn geboren d. 28 October 1856 N. Pekela*. Rondom wederom goudkleurige bloemdecoraties. Aan de onderkant een compleet vervaagde blauwe stempel met adelaar. Bijbehorende schotel met in het midden goudkleurig opschrift 1862. Aan de onderkant respectievelijk blauwige stempel met adelaar en rondschrift overeenkomstig met de andere kop-en-schotel.

Hendrik Fijn was schipper, klerk der posterijen, directeur postkantoor Lekkerkerk en Bergen, geboren op 5 oktober 1858 in Nieuwe Pekela, overleden op 22 juni 1935 in Bergen. Hij was zoon van schipper Geert Jacobs Fijn en Hillechien Grimminga. Hij was getrouwd op 10 juli 1895 in Haamstede (Zeeland) met Cornelia Bom, geboren op 1 augustus 1872 in Haamstede, overleden op 12 juni 1953 in Egmond aan de Hoef. Zij was dochter van Jan Bom en Pieterella van der Klooster. Zij verhuisden in 1900 van Zierikzee naar Lekkerkerk en woonden vanaf 28 juli 1910 te Bergen op de Meerweg 47. Cornelia Blom verhuisde na de dood van haar man naar Egmond aan de Hoef.

Jantje Fijn werd geboren op 28 oktober 1856 in Nieuwe Pekela en overleed op 23 april 1909 in Nieuwe Pekela. Zij was dochter van schipper Geert Jacobs Fijn en Hillechien Grimminga. Jantje trouwde op 19 juni 1879 in Nieuwe Pekela met haar neef Rengernerus de Grooth, die koopman was. Hij was zoon van Harm Derks de Grooth, een koopvaardijkapitein, en Johanna de Weerd. Deze laatste was dochter van Jacob Harms de Weerd, de burgemeester, en Enje Rengers Brouwer.

COLLECTIE - TOP 10 AANWINSTEN 2021

FOTOBEOEK FAMILIEARCHIEF VAN BERESTEIJN

Op 1 oktober 2021 verkreeg het Veenkoloniaal Museum via een particulier een groot rechthoekig fotoboeek met een wit leren omslag en bruine kartonnen bladzijdes met linnen rug. Hierin zitten 64 foto's met betrekking op de ambtsperiode van Burgemeester Van Beresteijn. Aan de voorkant is het versierd met een rood gestileerd font, met midden boven een afbeelding van het wapen van Veendam. Onderin zien we het wapen van het geslacht Van Beresteijn, een geketend mannetjesvarken (beer). In het midden is een afbeelding van het raadhuis van Veendam te zien, geflankeerd links door groene belettering op een zwarte achtergrond het woord Veendam en rechts 1911 - 1916 (ambtsperiode Burgemeester Van Beresteijn). Linksonder zit een zwart-witte sticker met opdruk familiearchief Beresteijn. De schenker verkreeg het boek via zijn oud-oom en -tante.

Eltjo Aldegondus van Beresteijn/Beresteyn werd op 2 april 1876 te Haarlem geboren. Zijn vader had bij een particulier bedrijf te Batavia een verantwoordelijke post bekleed. Hij werd naar zijn moeder genoemd, Eldina Aldegonde Gaymans. In 1909 werd hij Chef van de Provinciale Griffie te Groningen en in 1910 volgde hij Burgemeester Wilkens op als Burgemeester van Veendam. Deze functie bekleedde hij tot 1916, waarop hij naar Den Haag verhuisde en voor het district Winschoten zijn intrede deed in de Tweede Kamer der Staten-Generaal als opvolger van Dr. D. Bos voor de

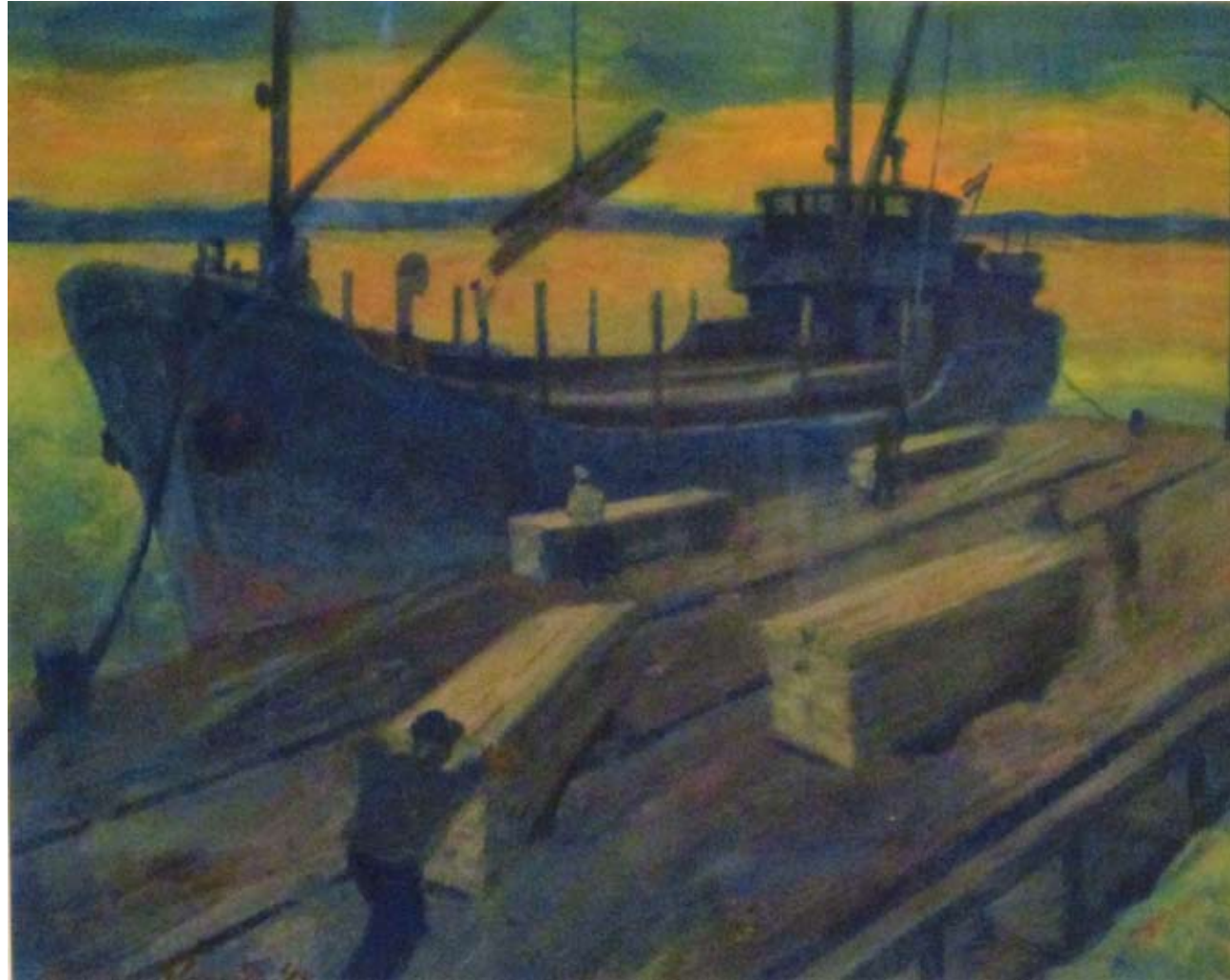
Vrijzinnig Democratische Bond. Van Beresteyn was historicus. Hij was oprichter en eerste directeur van het Centraal Bureau voor Genealogie. Aan Van Beresteyn dankt Veendam onder meer de stichting van de Openbare Leeszaal (1913), een belangrijke herziening van het uitbreidingsplan (1914), de

verbouwing van het raadhuis en de aanleg van een zwembad. Ook richtte hij de N.V. Stoomtram Oost-Groningen op, wat een verandering in het streekvervoer teweegbracht. Eltjo van Beresteyn overleed in september 1948 op 72-jarige leeftijd aan de gevolgen van een verkeersongeval.

GOUACHE, LOSSEN VAN EEN COASTER, MARTEN KLOMPIEN 1984

Via een particulier verkreeg het Veenkoloniaal Museum op 14 december 2021 een schenking van een gouache met daarop afgebeeld het lossen van een coaster, liggende aan een pier. Ondertussen staan een aantal mannen op de pier toe te kijken en het geloste hout weg te ruimen. Het werk is rechtsonder gesigneerd en gedateerd met de handtekening van Ploegschilder Marten Klompier 1984. Klompier (1917-1996) leerde aan de kunstnijverheidsschool en later Academie Minerva. Zijn voorkeur ging uit naar het schilderen van landschappen en scheepvaart. Kenmerkend aan Klompier is een sober en donker kleurenpalet in expressionistische vormen. In 1952 had hij zijn eerste solotentoonstelling in De Mangelgang te Groningen en in 1955 werd hij uitgenodigd deel te nemen aan een Invitatietentoonstelling van het kunstenaarsgenootschap De Ploeg, waarna hij lid werd.

GRONINGEN-RIGA, DE KLASSIEKE VERBINDING

In het kader van de tentoonstelling Groningen-Riga, de klassieke verbinding, verscheen een tweetalige (Lets-Nederlands) catalogus bij deze kunstexpositie. Omdat de tentoonstelling in 2022 in Riga is te zien is voor een tweetalige opzet gekozen.

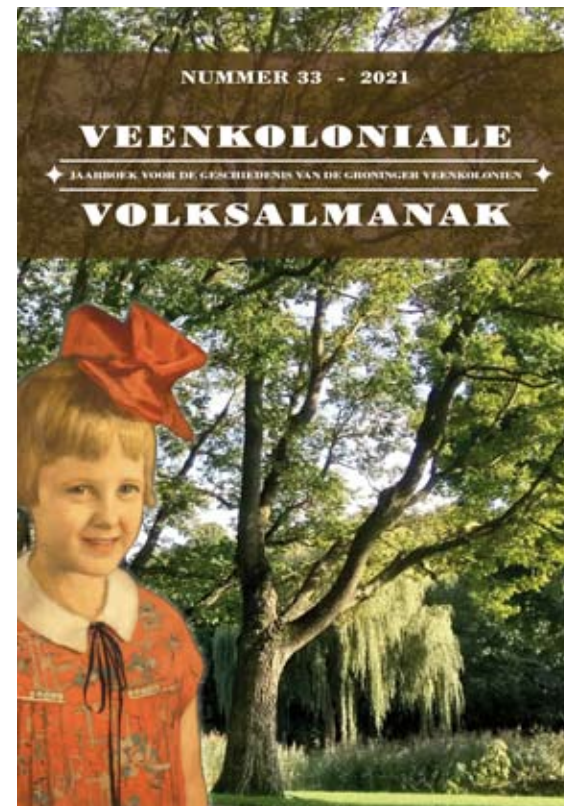
PUBLICATIES

OMZIEN NAAR HET MUSEUM

Het magazine Omzien naar het Museum verscheen in 2021 twee keer. Helaas bleek telkens bij het ter perse gaan dat tentoonstellingsgegevens niet altijd actueel waren i.v.m. de lockdowns.

VEENKOLONIALE VOLKSALMANAK

In 2021 verscheen de 33ste editie van de Veenkoloniale Volksalmanak. De almanak kan nog altijd op een trouwe schare fans rekenen en de oplage is daarom weer opgeschroefd naar 1000. Donateurs van het museum ontvangen zowel de Omzien naar het Museum als de Veenkoloniale Volksalmanak gratis. In 2021 stond de almanak vooral in het teken van de Tweede Wereldoorlog.

Omdat we meer dan 7 maanden gesloten bleven, is besloten om de tentoonstelling Mummia te verlengen. Verder werd, na weer een jaar doorschuiven, op 12 juni met een klein gezelschap eindelijk de in samenwerking met de AKKA, leden van de alumnivereniging van de Klassieke Academie te Groningen, samengestelde tentoonstelling 'Groningen-Riga, de klassieke verbinding' geopend door de Letse ambassadeur Aiga Liepiņa en de Commissaris der Koning van de provincie Groningen, de heer René Paas. Tijdens de opening, die vanwege coronamaatregelen in klein gezelschap plaatsvond, waren de 19 deelnemende kunstenaars op zaal aanwezig om hun werken toe te lichten.

MUMMIA, GEDREVEN DOOR ONZEKERHEID. BEELDEN UIT HET VEEN VAN TURF, VERLENGD TOT EN MET 28 NOVEMBER 2021

In 2010 liep Dioni ten Busschen voor het eerst in een veenmoeras en stond op een grote spons van veen. Sindsdien is het haar favoriete materiaal om te verwerken in haar kunstwerken.

Museumdirecteur Hendrik Andries Hachmer: 'Dioni experimenteert al jaren met vormgeving, kleur en de functionaliteit van turf en turfstrooisel en is daarmee grensverleggend. Ik kende een deel van het werk van Dioni en gaf haar de vrije hand om met turf en het thema geloof en bijgeloof uit de

moerassen, een tentoonstelling te maken. Pas toen Koning transport hier voor de deur stond en alles boven ging uitladen, hadden we een idee hoe de expositie er uit zou komen te zien. Voor deze tentoonstelling vroegen we met succes een bijdrage aan bij het Mondriaanfonds.

Mummia, gedreven door onzekerheid'.

Ten Busschen: 'De ondertitel komt voort uit het idee dat angst voor het onbekende maakt dat mensen op zoek gaan naar antwoorden, oplossingen en verklaringen welke hebben geleid tot allerlei verschillende vormen van geloof en bijgeloof. Dit heb ik laten terugkomen in vier thema's: Mummia, Witte Wieven, Hier-na-maals en het Offeren.' Het beeld Zelfopoffering (zie foto) werd uiteindelijk dankzij een bijdrage via het afscheid van burgemeester Sipke Swierstra van de gemeente Veendam en de Vrienden van het Veenkoloniaal Museum van de kunstenaar aangekocht.

TENTOONSTELLINGEN

TENTOONSTELLINGEN

GRONINGEN – RIGA, DE KLASSIEKE VERBINDING, VAN 12 JUNI 2021 TOT EN MET 24 MAART 2022

In samenwerking met AKKA, de alumnivereniging van de Klassieke Academie te Groningen, organiseerde het Veenkoloniaal Museum een kunst-expositie die de verbinding legt tussen Groningen en Riga. In de 19de eeuw kwam meer dan 60% van de Nederlandse zeegaande vloot uit de provincie Groningen. Van die vloot kwam het merendeel van de schepen uit plaatsen als Sappemeer, Zuidbroek, Veendam-Wildervank en Oude en Nieuwe Pekela. Aan deze bloeiperiode van de zeevaart herinneren nog de meegebrachte Oostzeelepels, sieraden, butjes, serviesgoed en scheepsportretten. De zeevaart bracht ook nieuwe ideeën. Immers, wie verre reizen doet kan veel verhalen. De verhalen vormen een klassieke verbinding. De 19 deelnemende kunstenaars lieten zich inspireren door de verhalen die in het museum te zien zijn.

De opening van de expositie werd op 12 juni verricht door Aiga Liepina, ambassadeur van Letland te Den Haag en René Paas, Commissaris der Koning van de provincie Groningen

TENTOONSTELLINGEN

NICO BULDER IN NIEUW PERSPECTIEF EXLIBRIS, HOUTSNEDEN EN GRAVURES 17 DECEMBER 2021 T/M 03 JULI 2022

Op zaterdag 17 december werd de tentoonstelling geopend en zondag 18 december moesten we wederom in lockdown.

Nicolaas J.B. Bulder (1898-1964) woont en werkt zijn hele leven in Hoogezand. Zijn vader is timmerman en zijn moeder dochter van een kleermaker. Op 15-jarige leeftijd gaat Nico Bulder werken in een machinefabriek, maar in de avonden neemt hij les bij een scheepstekenaar en een wiskundeleraar.

In de tentoonstelling neemt het Veenkoloniaal Museum in samenwerking met de Nico Bulder Stichting u mee in de wereld van zijn werk. Door een gravure te vergroten komen de details nog beter tot zijn recht. In combinatie met de originalen ontstaat er een uniek spel in zwart-wit. Bulder maakte ook gravures voor zijn collega Willem Valk en ontwierp etiketten voor bedrijven en fabrikanten.

Nico Bulder, Ontvoering van Zeus door Europa

ACTIVITEITEN

27 MEI 2021

PAPIER IN CRISISTIJD, ONLINE THEMADAG.

Wat betekent een tijd van crisis voor papier en papiermakers? Hoe was dat in het verleden en hoe gaat dat vandaag de dag? Volg 'live' de lezingen over conflict en strijd, maar ook over innovatie en veerkracht. En ga - virtueel - mee op bezoek bij het Veenkoloniaal Museum! Er waren in totaal bijna 400 deelnemers aan deze online lezing die in samenwerking met de Vereniging Nederlandse Papiergeschiedenis en de Bibliotheek Veendam tot stand kwam.

Papiergeschiedenis Nederland
en het |
Veenkoloniaal Museum

nodigen u van harte uit
voor de online-themadag

'Papier in Crisistijd'

Datum: donderdag 27 mei 2021

Tijdstip: 13.30 – 15.00 uur

Wat betekent een tijd van crisis voor papier en papiermakers? Hoe was dat in het verleden en hoe gaat dat vandaag de dag? Volg 'live' de lezingen over conflict en strijd, maar ook over innovatie en veerkracht. En ga - virtueel - mee op bezoek bij het Veenkoloniaal Museum!

ACTIVITEITEN

7 JUNI 2021

DANS BIJ HEROPENING

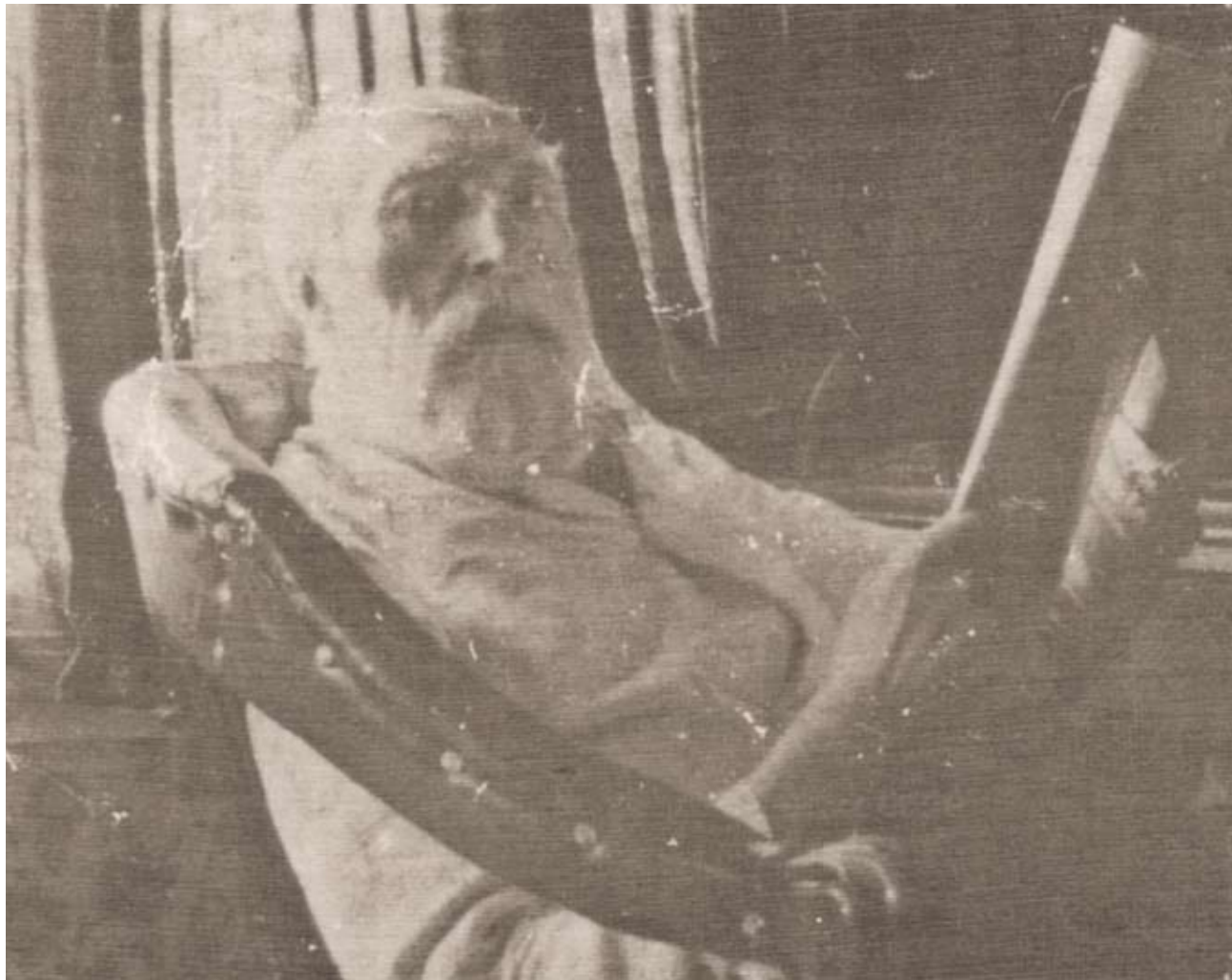
Leerlingen van de Muziek, Dans- en Theaterschool Veendam heropenden met dans onze tentoonstelling *Mummia, gedreven door onzekerheid* na een lange lockdown.

ZONDAG 27 JUNI

ONLINE LEZING OVER ANTHONY WINKLER PRINS

De bibliotheek van Veendam en het museum organiseerden op zondag 27 juni een online lezing over Anthony Winkler Prins. Winkler Prins woonde en werkte van 1850 tot 1882 in Veendam en schreef hier onder andere aan zijn encyclopedie. De lezing werd vanaf 14.30 uur tot 15.30 uur rechtstreeks uitgezonden op de Facebookpagina's van de bibliotheek en het museum.

ACTIVITEITEN

22 OKTOBER 2021 KINDERWORKSHOP ZEEGEZICHT SCHILDEREN

Op 22 oktober van 14.00 tot 16.00 uur waren kinderen van vier tot tien jaar van harte welkom in het Veenkoloniaal Museum in Veendam. Onder leiding van de kunstenaressen Koosje Zomer en Jannie Boelens gingen ze op een leuke, spontane en creatieve manier een zeegezicht schilderen met verschillende voorwerpen.

De workshop werd gehouden in het kader van de tentoonstelling 'Groningen-Riga, De Klassieke Verbinding', die in het museum loopt tot 24 maart 2022. In deze expositie hangt onder meer het werk van Koosje Zomer.

Deelname aan de workshop kon alleen na reservering bij het museum.
Voor materialen werd gezorgd. Kosten bedroegen één euro per kind.

Er waren 17 deelnemers verdeeld over twee sessies.

ACTIVITEITEN

23 OKTOBER VRIENDENDAG

In twee sessies organiseerden we voor het eerst na de coronaperiode weer een Vriendendag. Voor ons is het organiseren van een Vriendendag van groot belang om contact te kunnen blijven onderhouden met de Vrienden van het Museum die ons ruimhartig ondersteunen. Zonder de Vriendenclub kan het museum geen activiteiten organiseren. Ditmaal stond een bezoek aan de depots centraal. De registrator gaf uitleg over de collectieregistratie en in de depots werd uitleg gegeven over de manier van bewaren en de selectie die men maakt als schenkingen binnen komen. Het schilderijendepot maakte evenals het textieldepot grote indruk op de bezoekers.

Familietrouw in Kerstversiering te Wildervank

A painting of a Dutch windmill complex, likely a paper mill, situated along a canal. The central feature is a large, multi-story windmill with a blue-painted wooden frame and a dark, conical roof. It is surrounded by several smaller buildings, including a light-colored mill house and a dark blue building with a gabled roof. In the foreground, a canal reflects the sky and the buildings. A small boat is docked at a wooden pier. To the left, a tall, thin chimney rises from a building. The sky is filled with soft, white clouds. The overall style is that of a 19th-century Dutch landscape painting.

2021

J A A R V E R S L A G

V E E N K O L O N I A A L
M U S E U M V E E N D A M